

Propozycje zabaw zmierzające do aktywności językowej dziecka:

- Zabawy tematyczne w : telefon, sklep (zakupy), na wiejskim podwórku (zabawy z figurkami zwierząt, ubieramy lałę, kąpiemy lałę, przyjęcie urodzinowe misia, gotujemy zupkę, u lekarza, pieczemy ciasteczka, u fryzjera, w lesie, na placu zabaw, nad morzem itp.
- Zabawy z mikrofonem w wywiad, festiwal piosenki, nagrywanie dziecka i odtwarzanie nagrań. Można kupić mikrofon zabawkę z funkcją nagrywania. Mikrofonem może być też tłuczek do ucierania ciasta lub duża łyżka.
- Zabawy z pacynkami - rozwija mowę zdaniową i dialogową.
- Zabawa w teatr: odgrywanie ról postaci bajkowych, tworzenie inscenizacji wg własnego pomysłu (rozmowy, dialogi kukiełek).
- Rozwijanie i wzbogacanie słownika biernego i czynnego dziecka poprzez zapoznanie dziecka z otoczeniem: osobami, zabawkami, przedmiotami codziennego użytku, zwierzętami, roślinami, pojęciami określającymi rzeczywistość poza domem, poprzez nazywanie prawdziwych przedmiotów, oglądanie książek z obrazkami tematycznymi, omawianie ilustracji w książeczkach, opowiadanie, nazywanie czynności oraz komentowanie otaczającej rzeczywistości.
- Czytanie krótkich bajek i wierszyków – wyodrębnianie elementów akcji np. „ Co robi mama, z kim jest w kuchni?” (próby łączenia przyczyny ze skutkiem, np. mama kroje chleb, szykuje kanapki – mama robi śniadanie). Dobieranie ilustracji do słyszanej bajki, omawianie ilustracji.
- Zabawy paluszkowe (internet).
- Rymowanki, wyliczanki (internet).
- Rysowane wierszyki (internet).
- Rysowanie dziecku na tablicy, kartce i opowiadanie.
- Prowokowanie do zadawania pytań- zabawy z porównywaniem przedmiotów, obrazków, wykonywanych czynności.
- Zabawy z obrazkami- naśladuje odgłosy wydawane przez przedmioty, zwierzęta przedstawione na obrazkach, opisuje co widzi na ilustracji, dziecko układa zdanie z przedmiotem na obrazku, wymyśla zdanie do 2-3 obrazków, układa opowiadanie do kilku obrazków, dobiera pasujące obrazki do siebie – co do siebie pasuje, porównuje obrazki, wyszukuje obrazek, który nie pasuje do pozostałych, grupuje obrazki

tematycznie, według innych kryteriów, łączenie obrazków mających cechy przeciwstawne np. mały domek – duży domek, czysty pokój – brudny pokój, pusty talerz – pełny talerz, odsłaniamy fragment obrazka i zachęcamy do domysłów, ogląda obrazek i po zasłonięciu opowiada co widziało na ilustracji.

- Zagadki- dziecko układa zagadkę do obrazka, wylosowanego przedmiotu – dziecko opisuje przedmiot i określa do czego służy tak, by inne dzieci odgadły o jaki przedmiot chodzi, zabawa w „czarodziejski worek”- dziecko nie widzi przedmiotu tylko po dotyku próbuje go opisać i odgadnąć co to jest. itp.
- Zabawy ortofoniczne: naśladowanie odgłosów zwierząt, ptaków, owadów, instrumentów, pojazdów, przedmiotów- sprzętu gospodarstwa domowego itp.
- Piosenki i bajki ortofoniczne.
- Ćwiczenia głosowe: mruczenie przy zamkniętych ustach, wybrzmiewanie spółgłosek połączonych z samogłoską np. mmmmooooo, mmmmaaaaa, mmmmeeee, śpiewanie samogłosek – najpierw krótkie – potem długie.
- Płasy i zabawy ze śpiewem np. Stary niedźwiedź mocno śpi, Baloniku mój malutki itp.
- Piosenki do rysowania dla dzieci wg metody Dobrego Startu M. Bogdanowicz.
- Od wierszyka do rysunku wg metody Dobrego Startu.
- Ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne poprzez zabawę.
- Ćwiczenia aparatu artykulacyjnego z wykorzystaniem bajek logopedycznych.
- Ćwiczenia oddechowe: dmuchanie na piórka, piłeczkę pingpongową, kawałki folii aluminiowej, kawałki styropianu, gra na flecie, harmonijce, gwizdanie na gwizdku, dmuchanie na wiatraczki, zapaloną świeczkę, nadmuchiwanie balonika, dmuchanie baniek mydlanych, dmuchanie przez rurkę w butelkę napełnioną do połowy wodą itp.

Dla dzieci starszych

- Krótkie historyjki obrazkowe – układa obrazki wg właściwej kolejności i opowiada historyjkę, pokazujemy dzieciom część historyjki z pominięciem jednego obrazka i pytamy: Co się mogło wydarzyć? Uzupełniamy historyjkę.
- Rysujemy własne historyjki- opowiadamy ich treść i nadajemy tytuły.
- Układamy własne bajki : opowiadamy tylko fragment, dziecko dopowiada dalszy ciąg, zachęcamy dziecko do opowiadania bajki mówiąc np. „Zajaczek spotkał bałwanka. Co

mogło się wydarzyć? Zapoznajemy dziecko z imieniem bohatera, miejscem i czasem akcji i prosimy o ułożenie bajki.

- **Zabawy ze słowem**- na skojarzenia np. lody-lato-słońce-gorąco-ogień-pożar-strażak-woda itd. Dobieramy słowa łączące się tematycznie- wypowiadamy zdanie, które pozwala na swobodne wyliczanie np. W ZOO można zobaczyć słonia, zebra, żyrafę... Dzieci kolejno dopowiadają następne słowo i powtarzają wcześniej zasłyszane. Wyszukujemy przymiotniki określające dany przedmiot np. jaki jest samochód: czerwony, duży, nowy, ciężarowy itd. Znajdujemy pojedyncze słowa określające dany przedmiot np. kamień – twardy, samochód - szybki, lody – zimne itd. Trudniejsza wersja polega na wybraniu konkretnego tematu i wyszukiwaniu do tego tematu wyrazów i słów określających podany wyraz np. temat jesień: kasztan- brązowy, liście – suche, deszcz- ulewny itd. Wyszukujemy słowa, które brzmią tak samo a oznaczają coś innego np. trąba – u słonia, instrument muzyczny, korale- ozdoba noszona przez kobiety, kuleczki jarzębiny, grzebień- do czesania, u koguta na głowie, klucz- do drzwi, odlatujących ptaków, narzędzie itd. Tworzymy rodziniki słów np. sok, soczek, soczysty, sokowirówka, sokownik. Wyszukujemy synonimy - w języku polskim myśląc o jakiejś rzeczy czasami możemy ją nazwać w dwojaki sposób np. ziemniak – kartofel, jabłecznik – szarlotka, wiadro - kubeł, samochód – auto itd. Wyszukujemy słowa określające czynności wykonywane przez daną osobę np. fryzjerka- obcina (włosy), czesze i myje (włosy), suszy, farbuje, modeluje, lakieruje itd. Wymieniamy rekwizyty związane z wykonywaniem różnych zawodów np. malarz- farby, pędzle, drabina, wiadro, puszka. wałek itp.
- Zabawa w kończeniu zdań np. „gdybym był czarodziejem to... gdyby z nieba spadał kolorowy deszcz to...”, stosowanie spójników w wypowiedzi dziecka w celu uzyskania dłuższej wypowiedzi - zdania złożone (zabawa w kończeniu zdania, np. „biorę kredki i karton, bo... będę rysowała”, „jutro będę miała urodziny i... dostanę dużo prezentów”).
- Słuchanie zdań prawdziwych i fałszywych – dostrzeganie nonsensów w krótkich zdaniach np. „na niebie latały ryby”, wierszykach i historyjkach np. „była noc i świeciło słońce...”
- Zabawy fleksyjne (przypadki, rodzaje, formy): stosowanie poprawnej formy rzeczownika np. czego tu brakuje (końcówki rzeczownika w dopełniaczu) – był dom, brakuje domu, był pies – brakuje psa: czym się bawię? – mam kota, bawię się kotem:

stosowanie form czasu przeszłego i przyszłego, np. co robi, co robił, co będzie robił? (kotek stoi przed miską, co będzie robił? – będzie pił mleko: miska kotka jest pusta, co zrobił kotek? - kotek wypił mleko. Używanie poprawnych form czasownika – prawidłowe używanie końcówek „ty”, „li” w czasownikach osobowych, stosowanie poprawnej formy przymiotnika w wypowiedziach dziecka np. przy stopniowaniu przymiotników, porównywaniu przedmiotów o różnych cechach. Prawidłowe używanie przyimków: na, pod, w, za, obok itd. Prawidłowe używanie zaimka rzeczowego, przymiotnego i liczebnego: zaimek **rzeczowny** (np. ja, ty, my, wy, oni, kto, co, nic, ktoś), zaimek **przymiotny** (np. mój, twój; nasz, taki, który, inny, tamten, ta, ci) zaimek **liczebnny** (np. ile, tyle, kilka).y

- Zabawy manualne usprawniające motorykę małą (w mózgu ośrodki odpowiedzialne za drobne ruchy rąk i za ruchy artykulatorów ułożone są w bezpośredniej bliskości, a stymulowanie działania jednego z nich pobudza do pracy drugi).

opracowała:
Katarzyna Cieślak